

Pripombe in predlogi na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu

Zveza društev ekoloških kmetov Slovenije daje tretjič pripombe in predloge na Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu, ki je v javni obravnavi. Prvič 27.5.2019, drugič 9.3.2020 in tretjič na javno obravnavo od 13.7. do 10.8.2020.

Predlagatelja sprašujemo ali so javne objave same sebi namen in izgovor predlagatelja, kako je zadostil normativom o javni razpravi, saj na predloge in pripombe z naše strani do sedaj na Osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu predlagatelj ni registriral, kaj šele da bi utemeljeval, zakaj naše predloge noče upoštevati. Predlagatelj nas tudi ni obvestil, da je Osnutek Zakona o spremembah Zakona o kmetijstvu ponovno v javni obravnavi.

Konkretne zahteve k predlaganim dopolnitvam in spremembam in zahteve za nove dopolnitve:

1. PREGLEDNOST SAMOOSKRBE Z EKOLOŠKO PRIDELANO HRANO V SLOVENIJI: 8 člen Predloga Zakona o spremembah Zakona o kmetijstvu

Ministrstvo v skladu s 13. členom Zakona o kmetijstvu za vsako leto pripravi poročilo o stanju na področju kmetijstva, tako imenovano »Zeleno poročilo«, ki ga nato obravnava vlada. Za pripravo poročila ministrstvo zagotovi ustrezne podatke, ki jih potem analizira (npr. kmetijska proizvodnja, cene v kmetijstvu, ekonomski rezultati kmetijstva, zunanja trgovina s kmetijskimi pridelki, stanje v živilskopredelovalni industriji, tudi analizo ekološke pridelave in ustrezne kalkulacije) in v obliki poročila pripravi raziskovalna inštitucija na področju kmetijstva v Sloveniji. Do sedaj je bil za pripravo analiz za potrebe rednega letnega poročila vedno izbran Kmetijski inštitut Slovenije,.

ZDEKS predlaga, da se v 8. člen 2. odstavek dopolni: Kmetijski inštitut Slovenije kot javno pooblastilo za ministrstvo izvede analize o ekološkem kmetovanju, zlasti: Analize ekološke kmetijske proizvodnje, cen v ekološkem kmetijstvu, ekonomskih rezultatov ekološkega kmetijstva, zunanje trgovine z ekološkimi kmetijskimi pridelki, stanja v ekološki živilskopredelovalni industriji.

Obrazložitev:

Ker niti visoki uradniki na MGKP, kaj šele javnost, niso seznanjeni z obsegom in vrednostjo ekološke pridelave, naj za namen poročila o stanju na področju kmetijstva in živilstva Kmetijski inštitut Slovenije kot javno pooblastilo za ministrstvo izvede analize za ekološko kmetijstvo, zlasti: analize ekološke kmetijske proizvodnje, cen v ekološkem kmetijstvu, ekonomskih rezultatov ekološkega kmetijstva, zunanje trgovine z ekološkimi kmetijskimi pridelki, stanja v ekološki živilskopredelovalni industriji.

Kvalitetne analize bodo podlaga za bolj ciljne, posledično bolj uspešne ukrepe pri razvoju ekološkega kmetijstva v Sloveniji.

2. SPREMLJANJE BILANCE ORGANSKE SNOVI IN HRANIL V TLEH: 11. člen Predloga Zakona o spremembah Zakona o kmetijstvu

Zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti, je predlagana dopolnitev 28.a člena taka, da se določi pristojnost za spremljanje in poročanje o stanju organske snovi in hranil v kmetijskih tleh, kar je potrebno za oceno emisij in odvzemov toplogrednih plinov, ki nastanejo pri dejavnostih v zvezi z rabo zemljišč, spremembo rabe zemljišč in kmetijsko proizvodnjo. Ker ministrstvo ni strokovno usposobljeno ter kadrovsko in tehnično opremljeno za izvajanje navedenih nalog, bo za te naloge podeljeno javno pooblastilo.

ZDEKS predlaga: V 11. člen predloženega Predloga Zakona se vnese pojem »ogljčni odtis« proizvodnega subjekta

Obrazložitev:

ZDEKS predlaga, da se v 11. člen predloženega osnutka vnese pojem »ogljčni odtis« proizvodnega subjekta, ki vsebuje naslednje dejavnike: emisije in odvzemi toplogrednih plinov, ki nastanejo pri dejavnostih v zvezi z rabo zemljišč, spremembo rabe zemljišč in kmetijsko proizvodnjo. Ker je predvideno javno pooblastilo za izvajanje zadevnih nalog, naj se ukrep zasnuje celovito, to je izračun celovitega ogljičnega odtisa kmetije s ključnimi dejavniki, ki nanj vplivajo in z analizo ukrepov za zmanjšanje končnega obsega emisij, upoštevajoč tudi pospeševanje odvzemov.

3. ZELENA JAVNA NAROČANJA V JAVNIH ZAVODIH; 18. člen Predloga Zakona o spremembah Zakona o kmetijstvu

58.b člen »javno naročanje živil« določa obveznost naročnika ekoloških živil in živil iz shem kakovosti, da pri realizaciji javnih naročil upošteva vsaj minimalni delež teh živil, katerega višina izhaja iz predpisa, ki ureja zeleno javno naročanje.

Predlagamo, da se 58. b člen dopolni s točko 3.: komu je potrebno poročati.

V zvezi s tem se doda 162.č člen »izpolnjevanje obveze 15% ekoloških živil in 20% živil iz sheme izbrane kakovosti«.

Obrazložitev: Glede na določilo 176. člena Zakona o kmetijstvu 1. odstavek vrstica 3. in 4., je potrebno določiti v 58.b. členu v tretjem odstavku organ, ki mu naročnik dostavlja poročilo in ki jih ta organ ustrezno vključi v celovito letno poročilo, in o poročevalcu vodi evidenco.

Predlagamo, da se Zakon o kmetijstvu dopolni v 24. člen- ukrepi občine- uvede nova točka 2. ki se glasi:

Samoupravna skupnost lahko izvaja tudi dejavnost informiranja javnosti o kmetijstvu in kmetijski politiki, kot izhaja iz 28.b., 28.c in 28.č člena tega zakona. Sedanji odstavek 2 postane odstavek 3.

Obrazložitev:

Tako bo omogočen celovit pristop financiranja eko hrane v šolah in vrtcih na lokalni ravni.

4. PRODAJA KMETIJSKIH PRIDELKOV

Odločno nasprotujemo spremembi, opisani v 20. členu Predloga Zakona o spremembah Zakona o kmetijstvu, ki v prvem odstavku pravi: Kmet posameznik sme v okviru osnovne kmetijske dejavnosti prodajati kmetijske pridelke neposredno potrošniku samo, če so pridelani na tej kmetiji.

Zahtevamo, da lahko kmet posameznik poleg prodaje lastnih pridelkov prodaja tudi pridelke drugih kmetov na osnovi pisne dokumentacije.

Zato se naj odpravi 20. člen 1. odstavek Predloga Zakona o spremembah Zakona o kmetijstvu.

Obrazložitev:

Za preprečevanje goljufij in nadzor so pristojne inšpekcijske službe. Uvedba množične prepovedi uveljavljenega povezovanja kmetov, da eden prodaja pridelke tudi ostalih, ob dokazilih izvora pridelkov, močno spominja na uvedbo depozitov na potovanja v tujino v času bivše države, ko so zaradi nesposobnosti in korupcije carinikov, da bi preprečili organizirano tihotapstvo, bili kaznovani vsi državljani

5. PRENOS ZNANJA V EKOLOŠKEM KMETOVANJU

Doda se 45. a člen Predloga Zakona o spremembah Zakona o kmetijstvu Program javne službe. Zahtevamo dopolnitev 122. člena področja javnih služb in podporne naloge veljavnega Zakona o kmetijstvu in sicer, da se 1. odstavek dopolni s točko 7. svetovanje v ekološkem kmetijstvu.

Doda se 45. b člen Predloga Zakona o spremembah Zakona o kmetijstvu. V veljavni Zakon o kmetijstvu se doda nov 127. b člen (svetovanje v ekološkem kmetijstvu).

Naloge na področju svetovanja v ekološkem kmetijstvu so zlasti:

- Svetovanje na področju tehnologije in ekonomike ekološkega kmetijstva
- Svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov ekoloških kmetij
- Svetovanje in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike za ekološko kmetijstvo
- Svetovanje pri pripravljanju predpisov za ekološko kmetijstvo
- Ozaveščanje mladine in širše javnosti o pomenu ekološkega kmetijstva in ekološke hrane za zdravo okolje, varovanje biodiverzitete in javno zdravje
- Svetovanje pri organizaciji in delovanju organizacij proizvajalcev iz 107. člena ali skupin proizvajalcev iz 107.a člena tega zakona;
- Motiviranje kmetovalcev za preusmeritev v ekološko kmetijstvo
- Svetovanje in pomoč kmetijskim gospodarstvom v preusmeritvi

Pod pojmom ekološke kmetijske prakse razumemo ekološko kmetovanje, biodinamično kmetovanje, permakulturno kmetovanje, bioremediacije, in druge inovativne oblike sonaravnega, naravi in okolju ter ljudskemu zdravju prijaznega pridelovanja hrane.

Obrazložitev:

Z ustreznim prenosom znanja specializiranih svetovalcev za ekološko kmetovanje z univerzitetno izobrazbo bi na ekoloških kmetijah povečali pridelavo in posledično višjo stopnjo samooskrbo z ekološko pridelano hrano v Sloveniji. Za povečanje sedanjih 6 odstotkov ekoloških kmetij potrebujemo vsaj 18 polno zaposlenih pospeševalcev specialistov za ekološke kmetijske prakse za preusmerjanje konvencionalnih kmetij v ekološke in za spremljanje in pomoč kmetijam vsaj v prvih treh letih po vstopu v kontrolo.

Nevzdržno je stanje, ki ga opisuje direktor KGZS, da vsak, ki ga zanima in poišče svetovalca, dobi nasvet o ekološkem kmetovanju. Po naših 20-letnih izkušnjah gre v večini primerov za odsvetovanje! Zato ne potrebujemo svetovalne službe, kot jo razume direktor KGZS, ampak

pospeševalno službo v smislu marketinške promocije, akviziterstva – pridobivanja izvajalcev ekoloških kmetijskih praks, usposabljanja uporabnikov in nekajletne podpore start-upu v tržni niši pridelave hrane. Skratka, v pospeševanje in širjenje ekoloških kmetijskih praks je potrebno uvesti sodobno trženje tudi s tako imenovano »poprodajno« podpora. Da kmeta, ko stopi v kontrolo, ne pustimo na »cedilu«, ampak mu pomagamo s pospeševanjem trženja s sodobnimi tržnimi prijemi in s pospeševanjem kakovosti in količine pridelka.

Vse napore je potrebo usmeriti v pospeševanje preusmeritev konvencionalnih kmetij v ekološko, saj 3700 kmetij ne more pokriti potreb po ekološko pridelani hrani. Zato menimo, da je skrajni čas, da se organizira pospeševalna služba za ekološke kmetijske prakse po zgledu posebnih namenskih podjetij (2TDK za 2. tir) za enoznačno določene cilje.

Posebej opozarjamo, da so ekološke kmetije sorazmerno bolj vitalne in tržno inovativne od ostalih, saj imajo v strukturno višjem odstotku razvite dopolnilne dejavnosti. V letu 2018 se je od vseh približno 70.000 kmetij z dopolnilnimi dejavnostmi ukvarjali 4.606 kmetij ali 6,5%, od okoli 3750 ekoloških kmetij jih 861 ima dopolnilne dejavnosti, kar predstavlja ugledeh 23%.

6. UVEDBA UKREPA OBVEZNEGA EKOLOŠKEGA KMETOVANJA NA VVO

ZDEKS zahteva, da se v Zakon o spremembah Zakona o kmetijstvu na novo uvede člen: Ekološko kmetovanje na vodovarstvenih območjih.

Glede na Strategijo »Od vil do vilic«, da se delež ekoloških površin poveča za 25 % do leta 2030 in zmanjša poraba sintetičnih gnojil in drugih kemičnih pesticidov za 50 % do leta 2030, predlagamo, da se v Zakon v kmetijstvu vnese novi člen: ekološko kmetovanje na vodovarstvenih območjih.

V 12. členu Predloga Zakona o spremembah Zakona o kmetijstvu se 1. odstavek dopolni z 28. ae členom, ki se glasi: 28. ae člen »kmetovanje na vodovarstvenih območjih«.

Na vodovarstvenih območjih je dovoljeno samo ekološko kmetovanje zaradi zaščite pitne vode.

Obrazložitev:

S tem določilom se v kmetijsko zakonodajo uvaja ustrezno določilo pravic do pitne vode v skladu z 70. členom Ustave RS.

7. SVET ZA RAZVOJ V KMETIJSTVU

Zahtevamo, da se v Svet za razvoj kmetijstva umesti predstavnik nevladnih organizacij s področja varstva okolja in narave, trajnostnega razvoja in ekološkega kmetijstva.

Obrazložitev:

Sestava Svet za razvoj v kmetijstvu, gozdarstvu in prehrani je po našem mnenju neustrezna, ker v njem **ni predstavnikov nevladnih organizacij s področja varstva okolja in narave, trajnostnega razvoja in ekološkega kmetijstva**. Ker gre za strokovno telo, ki daje ministrici predloge in mnenja o strateških vsebinah trajnostnega razvoja kmetijstva, gozdarstva in prehrane, je sodelovanje predstavnikov strokovne civilne javnosti neizogibno.

Dolenje Selce, 10.8.2020

Kontakt v zvezi s pripombami:

Marija Marinček, 040/254 667

marija.marincek@gmail.com

Tomaž Habjan, 041/363 188

haby.an@gmail.com